

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XV. Lecti Bononiæ Episcopi Pontificem adituri: & Hispanorumqui
Trienti perstiterant, responsio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

que iudicium translationis suspenderentur, nullâ Episcopis Tridentinis illatâ molestiâ: satis enim in comperto erat Cæsari, in illius causâ iudicium nihil amplius à suis produci posse, quàm quod toties per priuata colloquia productum fuerat; nec à Pontifice damnatum iri in Senatu, quod tam sæpè in priuatis colloquiis ipse comprobauerat; cùm inter omnes iudices ille nobis vel maximè suspectus sit, qui se contra nos sentire semel declarauerit: nulla siquidem animi affectio tantum dominatur in homine, quantum præteriti iudicij sui quidam veluti paternus amor atque complexus.

1548.

C A P V T X V.

Lecti Bononiæ Episcopi Pontificem adituri: & Hispanorum, qui Tridenti persisterant, responsio.

ACcepto Bononiæ Pontificis Diplomate, ^a Legati, conuocatis Patribus, responsum Mendozæ redditum, ac tenorem Diplomatis recitari iusserunt. Omnes consenserunt, agendas Pontifici grates esse: sed quod spectabat ad causam, censuit Fesulanus, eam minimè defendendam; sed consentiendum remigrationi Tridentum. Portuentis illam agendi rationem improbauit; dixitque, eam esse artem innectendæ moræ: debere potius à Pontifice aliquot ex Patribus Romam vocari ad morum emendationem ex ipsorum sententia statuendam; quo pacto palàm faceret, illam à se non subterfugi, sed pro sua virili parte promoueri: idque verbis aculeatis expressit, nihil animaduertens, à medico frustra præscribi pharmaci, quamdiu ab eo curari agrotus recusat. Abricensis & Nouiomentis hanc inducendæ causæ rationem improbarunt, ^b ne Synodus officeret iuri suo, dum alium superiorem iudicem agnoscebat. Idem Armacanus, sed modestis verbis exposuit; cui nihil à Legatis responsum: nam quantò validiores Bononiæ quàm Tridenti manus habebant, tantò illis arctius ligabantur; cùm sibi quisque persuaderet, in certaminibus ab illo iniuriam inferri, qui eam facere potis est. Verùm erga duos alios, qui audaciùs & per speciem contestantium verba tegerant, visum est, silentium aut probationem quamdam aut imbecillitatem animi futurum fuisse; ac proinde vtrumque monuerunt, quâ per se ipsos ac publicè, quâ per eum, qui Synodo à secretis erat, ac priuatim, quasi Ecclesiæ censuris esse implicatos, quas Pontifex non obtemperantibus infligerat. Lusitanus quoque ob iacta minùs reuerenter in Pontificem verba fuit obiurgatus. Quapropter hi tres se à proximo cœtu abstinere,

^a 25. Februarii. ex Diario, 26. Februarii.

^b Diarium, 26. eiusdem mensis.

Pars II.

X

nuere,

*Historia
Concilij Tri-
dentini
Pars II.*

1548. nuere, ac duo priores apud eundem, qui à secretis erat, mentem suam explicarunt; Se quidem voluisse illibata seruari iura Concilij quæcumque ea forent; non tamen obsistere mandatis Pontificis, cui parendum esse censebant. Nec eorum excusationes reiectæ sunt; perinde ac vsuuenit, cum certa criminis demonstratio nocet iudici, & alterius pœna detrimentum illi non emolumentum affert.

c 26. 27. &
28. Februar.
ex Diario.

Huius legationis delectus plurium Patrum suffragio in Præsibus repositus. Hi verò primo loco designauerunt Filolium Aquensem Archiepiscopum; qui annorum morborumque pondere missionem suam excusauit, per consuetum reuerentis repulsæ modum, ubi quis à maioribus eligitur; cum fortasse nollet is inconsulto suo Rege apertam litem cum Hispanis suscipere: idque eò pronius crediderim, quòd comperio, à Gallicis Oratoribus fuisse variis nominibus subtractos illi delectui cunctos reliquos eiusdem nationis, causantibus, par non esse, ut ad translationem defendendam seligeretur, qui aut illi non interfuerat (cuiusmodi erant ij qui postea superuenerant) aut qui anceps nutauerat in sententia, qualis fuerat Miropicensis; adeoque excepto Filolio nemo supererat eligendus è Gallicis. Itaque ceteri, quos Præsides proposuerant, & Patres comprobauerant, fuere Ioannes Michaël Saracenus Archiepiscopus Materanus, Thomas Campeggius Episcopus Feltrienfis, Aloysius Lippomanus Episcopus Motonensis, idemque Veronenfis Adiutor, Philippus Archintus, Ioannes Baptista Cicala, & Sebastianus Pighinus Episcopus Salutarum, Albergensis & Alifanus. His additi sunt Hugo Boncompagnus, *Abbreniator*, ut vocant, & Hercules Seuerolus, Concilij Promotor, qui omnes Romam celeriter adiere.

d Data
23. Martij
1548.

Nec ibi multò post reddita sunt Tridentinorum Patrum responsa: qui cum statuisent Tridento non discedere, modestissimas quasque religiosissimasque formas exquisiere, quibus hanc suam mentem Pontifici exponerent; adeoque integra epistola contexta fuerat vocibus ac sententiis submissionem, pietatem charitatemque spirantibus, cum eo aculeo, inter ceteros maximè penetrabili, quo pungimus, cum sine aculeo repugnamus, quasi non ob æmulationem, sed ob conscientiam. Significabant, Pontificium Diploma Religionis studio ac mansuetudine plenum, animumque Apostolicum redolens, à se fuisse compertum; ipsos verò semper studuisse per omnem animi demissionem illi obsequi: hinc effectum, ut iidem Tridenti persisterent, cum translationem eo incio collegæ decreuerunt; in quo optauissent, ne religiosissimus Cæsar pariter negligeretur: illic permanisse, quia reliqui professi fuerant eòdem reuer-

reuerfuros, ftatim ac malæ contagionis fufpicio defuiffet, ac præfer-
 tim ubi Germani Concilio obfequi vellent; perinde ac alterum ci-
 tõ contigerat, alterum paulò pòft perfectum fuerat tum ab egregia
 virtute Cæfaris, quâ bellum gelferat, tum ab illuftri pietate, quâ fru-
 ctum victoriæ ad Dei gloriam conuerterat. Argumento quod fibi
 obieftabatur, nimirum oportuiffe, vt vel cum reliquis Bononiam
 irent, vel fignificare Pontifici caufas cur translationem reiicerent;
 refpondere, fe retentos fuiffe ne abirent, ab iifdem caufis, quas illi
 Decreto iam obiecerant, cum Tridenti conficeretur. Ne autem
 Sanctitati fuæ eas caufas exponerent, excufari à perfuafione quam
 habuerant, ipfas fcilicet fcripto à fe traditas, & in Acta relatas, Pon-
 tifici fuiffe perfcultas à Legatis; adeoque non ex modica, fed ex in-
 genti reuerentiâ fe abftinuiffe ab accelfu ad Pontificem, ne ipfi mo-
 leftiam fuis poflulationibus exhiberent. Si veniffet vmquam in men-
 tem, id ipfi gratum futurum fuiffe, quam porrò difficultatem obii-
 ci potuiffe, quâ ab eo officio retardarentur? Ad alia longè maiora
 obfequia fe Apoftolicæ Sedi obftriçtos agnofcere, tamquam ipfius
 antiquiffimos filios, qui numquam Patrem defuerant, quique ci-
 tra inuidiam non modò reditum iuniorum aberrantium, hoc eft
 Germanorum, exoptabant, fed obuiam ipsis procedebant, vt eos
 inuitarent, & Parenti felicem illum, quem fperabant nuntium gra-
 tulabantur. Si Cæfar ipfos eâ poflulatione anteuertat, Pontifi-
 cem à fe rogari, vt in animum induceret, id non ipforum impulfu,
 fed fuâ fponte ab eo factum, arbitrato, hoc ad Ecclefiæ Patronum
 pertinere, fimulque excito ab ardenti ftudio adnectendæ nobiliffi-
 mæ nationis Germanicæ reliquo corpori Catholico, & fub capitis
 obedientia reponendæ. Dolere fe non mediocriter, quòd ipforum
 commoratio Tridenti multis, vt Pontifex fignificauerat, offenfioni
 fuiffet; fed fibi purgandis fatis effe, huiufmodi offenfionem non
 à fe datam, fed ab aliis captam, cum etiam non paucos difceffus
 collegarum offendiffet. Laudes, quibus ornabantur à Pontifice,
 ipfius benignitati, non illorum merito referendas; à fe verò accipi
 tamquam ftimulos, vt eafdem verè promerentur; eo tamen ex-
 cepto, quod fpectabat ad Hispanicam nationem, quæ reuerà in Fi-
 de obferuantiaque erga Chrifti Vicarium femper excelluerat, in
 quibus neque fe degeneraffe fibi videri, neque à culpa folùm, fed
 à culpæ fufpicionem procul abeffe. Sperare fe à Pontificis bonitate,
 pietatis affluentiam nulli fibi fraudi futuram, nec meritum in cri-
 men abiturum. Hic equidem mihi à rifu temperare nequeo, dum
 Suavis, cenfor ille feuerus, tum Bituntini in Rhetorica, tum Con-
 cilij

1548.

cilij in Grammatica latinam formulam, *Ne nobis fraudi sit*, vertit Italicè, *Che non ci sia ascritto a fraude*, hoc est, Ne nobis adscribatur fraudi.

Pergebant orare Pontificem, quando Concilij meta pax erat, ne se ad litigandum adigeret. Eam causam aut ipsorum esse propriam, aut Dei. Si propria, se paratos iniuriam pati potius, quam inferre: si Dei, prout re ipsa erat, quem Patronum optari posse Dei Vicario præstantiorem? Abscinderet proinde Pontifex omnem iudicij telam, Tridento Concilium restitueret, quod tamquam vnicum Christianæ gentis remedium linguis omnium acclamabatur: ab illo reliquum gubernationis suæ cursum summa cum laude, maximeque decenter, pro ea quam gerebat personam celsissimam, fuisse peractum; ipsis persuaderi non posse, eundem sibi defecturum in actu postremo, in quo plausus non intra momentum, sed per æternitatem excitandus erat. Ne illi graue foret pro sua singulari humanitate æquo animo excipere, quæ paucis ipsi proposuerant; cum certi essent, si fortè multi maiori cum peritia Sanctitatem suam alloquerentur, neminem certè ipsis amantiùs ac reuerentiùs locuturum. Verumtamen eos sibi non vsque adedò arrogare ex illius benignitate, ut in animo esset de eo differere, quod tantum Pontificem deceret, sed solum de eo, quod inde sperabatur.

In hisce litteris ut ea saltem exterior reuerentiæ species placebat, quæ contemptus apertus declinabatur; ita facta à dictis discrepantia visâ sunt. Etenim sicuti Patres Bononiâ Romam missi opponebant, aliud erat translationi, dum eius deliberatio pendebat, obstinuisse; aliud, non obtemperasse postea maioris partis Decreto, quod Præsides pro legitimo declarauerant: si aduersus hoc obtineri à se ius aliquod existimabant, debuisse aut illi parere, donec irritum iudicaretur, aut saltem intercedere, & prouocationem coram Iudice legitimo proficere: nullam aliam extare promissionem de redeundo, nisi tenorem Decreti in profectioe habiti, quo multæ conditiones requirebantur, ac potissimè nona Patrum deliberatio. Huius excusationis simulationem ex eo deprehendi, quòd eam non adduxerant, cum à Patribus Bononiensibus per litteras fuerant inuitati, ut eò conuenirent, Conciliumque continuarent; quin ne responso quidem illos dignati fuerant. Quòd omittatur defensio, cum aliqui iudicis sententiæ obtemperatur, modestiæ sanè ac tolerantia tribui posse; sed quod Decretum legitimi Magistratus detrectetur, simulque recusetur apud superius Tribunal causam dici, vel iuris diffidentia vel Tribunalis desipientia tribuendum.

CAPVT

* Litteræ Legatorum ad Farnesium, 4. Aprilis 1548.